

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การเปิดรับ การจดจำ และความคิดเห็น ของผู้มาใช้บริการ ที่มีต่อสื่อรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ภายในสถานี่ขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ (หมอชิต)” เป็นการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research) แบบวัดครั้งเดียว (One-shot Descriptive Study) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากผู้ที่มาใช้บริการภายในสถานี่ขนส่งผู้โดยสาร กรุงเทพฯ (หมอชิต) เพื่อวัดถึงพฤติกรรมกาการเปิดรับ การจดจำ และความคิดเห็น ของผู้ที่มาใช้บริการที่มีต่อสื่อรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ภายในสถานี่ขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ (หมอชิต) โดยมีลำดับขั้นตอนดำเนินการศึกษาวิจัย นำเสนอรายละเอียดของระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษาตามลำดับ ดังนี้

- 3.1 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
- 3.2 กรอบแนวคิดในการศึกษา
- 3.3 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การกำหนดขนาดตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 การนำเสนอข้อมูล

3.1 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

จากการศึกษาเรื่องกาการเปิดรับ การจดจำ และความคิดเห็น ของผู้มาใช้บริการ ที่มีต่อสื่อรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ภายในสถานี่ขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ (หมอชิต) ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตามดังนี้

- 3.1.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 1) ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ
 - 2) ความถี่ในการใช้บริการสถานี่ขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ (หมอชิต)
 - 3) พฤติกรรมการสูบบุหรี่ ได้แก่ สูบบุหรี่ และไม่สูบบุหรี่
- 3.1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

1) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ คือ

1.1) ประเภทสื่อรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ได้แก่ ป้ายประกาศในการห้ามสูบบุหรี่ และป้ายสัญลักษณ์ในการห้ามสูบบุหรี่

1.2) บริเวณพื้นที่ติดตั้งสื่อรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

1.3) สื่อบุคคล ได้แก่ ระบบเตือนจากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำสถานียขนส่งผู้โดยสาร กรุงเทพฯ (หมอซิต)

2) การจดจำสื่อรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ภายในสถานียขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ (หมอซิต) คือ

2.1) ประเภทสื่อรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ได้แก่ ป้ายประกาศในการห้ามสูบบุหรี่ และป้ายสัญลักษณ์ในการห้ามสูบบุหรี่

2.2) สื่อบุคคล ได้แก่ ระบบเตือนจากเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำสถานียขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ (หมอซิต)

3) ความคิดเห็นที่มีต่อสื่อรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ภายในสถานียขนส่งผู้โดยสาร กรุงเทพฯ (หมอซิต) แบ่งเป็น 3 ข้อคือ

3.1) ความเหมาะสม

3.2) ความน่าเชื่อถือ

3.3) กระตุ้นให้เกิดการรับรู้และปฏิบัติตาม

3.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ทำการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้ใช้บริการภายในสถานียขนส่งผู้โดยสาร กรุงเทพฯ (หมอซิต) ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป

3.3 การกำหนดขนาดตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง

3.3.1 การกำหนดขนาดตัวอย่าง

เนื่องจากสถานียขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ (หมอซิต) มีจำนวนผู้ให้บริการจำนวนมากในแต่ละวันโดยเฉลี่ยต่อวัน 92,169.92 คน (สถิติการใช้สถานียขนส่งผู้โดยสารที่กรมการขนส่งทางบก ดำเนินการ, 2550) ข้อมูลของผู้ใช้บริการ ทำให้ไม่ทราบจำนวนผู้ให้บริการที่แน่ชัดได้ ผู้วิจัยจะใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95% โดยใช้สูตรดังนี้ (ธนินทร์ ศิลป์จารุ, 2551, น.46)

$$n = \frac{\rho(1-\rho)Z^2}{e^2}$$

n แทน ขนาดตัวอย่างที่ต้องการ

P แทน สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยต้องการจะสุ่ม ซึ่งสามารถนำค่าสถิติในอดีตมาใช้แทนได้

Z แทน ความมั่นใจที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05 มีค่าเท่ากับ 95%

e แทน สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

จากการคำนวณจากสูตรนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดตัวอย่างได้ 384 คน

3.3.2 วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) ตามขั้นตอน ดังนี้คือ ขั้นที่ 1 การกำหนดพื้นที่ในการสุ่มตัวอย่าง

ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อเลือกสถานที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำการเจาะจง 3 พื้นที่ที่คาดว่าจะครอบคลุมเพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร คือ

- 1) สถานีขนส่งสายเหนือ/ภาคกลาง/สายตะวันออก บริเวณชั้น 1 ของอาคารสถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ (หมอชิต)
- 2) สถานีขนส่งสายตะวันออกเชิงเหนือ (อีสาน) ตะวันออก บริเวณชั้น 3 ของอาคารสถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ (หมอชิต)
- 3) บริเวณภายนอกอาคารสถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ (หมอชิต)

ขั้นที่ 2 การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยเข้าไปทำการแนะนำตัวเอง ผู้ที่มาใช้บริการภายในสถานีขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ (หมอชิต) มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และเต็มใจให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3.3.3 การทดสอบเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และจะทำการทดสอบเครื่องมือในการวิจัยก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้ เพื่อเป็นการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือว่ามีความเที่ยงตรง และน่าเชื่อถือ ตลอดจนเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิจัยได้หรือไม่ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเครื่องมือดังนี้ คือ

1) การทดสอบความเที่ยงตรงทางเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยทำการทดสอบความเที่ยงตรงทางเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ คือ คณะกรรมการวิทยานิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วย รศ.ดร.พีระ จิระโสภณ ผศ.ดร.อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว และผศ.ดร.พนารัตน์ ลิ้ม ตรวจสอบความครอบคลุมและความสอดคล้องของเนื้อหา คำถาม ในแบบสอบถามกับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยที่กำหนดในวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2) การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ทำการทดสอบความเที่ยงตรงแล้วมาทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น แบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) จากการทดสอบก่อน (Pre-Test) ทั้งผู้ที่สูบบุหรี่และไม่สูบบุหรี่ จำนวน 30 คน แล้วนำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามแต่ละชุด มาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ปรากฏผลดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตัวแปรที่เป็น Rating Scale	ค่า Cronbach's Alpha
ประเภทสื่อรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่	0.729
บริเวณพื้นที่ติดตั้งสื่อรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่	0.867
ความคิดเห็นของผู้โดยสารฯที่มีต่อสื่อรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่	0.883
พฤติกรรมกาเปิดรับสื่อรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่	0.857

จากตารางที่ 3.1 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของตัวแปรที่เป็น Rating Scale มีค่าอยู่ระหว่าง 0.729-0.883 ซึ่งถือว่าเป็นแบบสอบถามที่น่าเชื่อถือ

3.3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม ซึ่งสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวความคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเนื้อหาของคำถามในแบบสอบถามให้ครอบคลุมทุกประเด็นที่ทำการศึกษา และมีลักษณะที่ผู้ให้บริการภายในสถานีนขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ (หมอชิต) สามารถตอบและให้ข้อเท็จจริงได้ ซึ่งประกอบไปด้วยคำถามปลายเปิดและปลายปิด โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ และความถี่ของผู้มาใช้บริการภายในสถานีนขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ (หมอชิต) เป็นคำถามปลายปิด จำนวน 6 ข้อ 28 ข้อความ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเปิดรับของผู้มาใช้บริการที่มีต่อสื่อรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ภายในสถานี่ขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ(หมอชิต) เป็นคำถามปลายปิด จำนวน 2 ข้อ จำนวน 13 ข้อความ

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการจดจำของผู้มาใช้บริการที่มีต่อสื่อรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ ภายในสถานี่ขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ (หมอชิต) เป็นคำถามปลายปิด คำถามปลายปิด 6 ข้อ จำนวน 25 ข้อความ

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อสื่อรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ภายในสถานี่ขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ (หมอชิต) โดยภาพรวมทั่วไปของสื่อรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ เป็นคำถามปลายปิด 2 ข้อ 18 ข้อความ

3.3.5 ความหมายของคะแนน

ระดับการให้คะแนนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการเปิดรับและการจดจำสื่อรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ภายในสถานี่ขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ (หมอชิต) มีเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

1.เป็นประจำ	=	5 คะแนน
2.ค่อนข้างบ่อย	=	4 คะแนน
3.ปานกลาง	=	3 คะแนน
4.นานๆ ครั้ง	=	2 คะแนน
5.ไม่เคย	=	1 คะแนน

การกำหนดคะแนนคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวกับความคิดเห็นเพื่อการไม่สูบบุหรี่ภายในสถานี่ขนส่งผู้โดยสารกรุงเทพฯ (หมอชิต) มีเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

1.เห็นด้วยอย่างยิ่ง	=	5 คะแนน
2.เห็นด้วย	=	4 คะแนน
3.เฉยๆ	=	3 คะแนน
4.ไม่เห็นด้วย	=	2 คะแนน
5.ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	=	1 คะแนน

3.3.6 เกณฑ์ในการแปล

พฤติกรรมกรรมการเปิดรับและความคิดเห็นของผู้ใช้บริการภายในสถานี่ขนส่งผู้โดยสารสถานี่ขนส่งกรุงเทพฯ (หมอชิต) ที่มีต่อสื่อรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่ เป็นการวัดมาตราแบบ Rating Scale เพื่อทราบถึงพฤติกรรมและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{กำหนดความกว้างของแต่ละอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนอันตรภาคชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.80\end{aligned}$$

เมื่อได้คะแนนช่วงห่างแต่ละช่วงแล้ว สามารถกำหนดระดับความคิดเห็นในแต่ละช่วงได้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2532, น.111)

1) ด้านพฤติกรรม的开รับสื่อรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

1.00 – 1.80 หมายถึง ไม่เคยเลย

1.81 – 2.60 หมายถึง นานๆครั้ง

2.61 – 3.40 หมายถึง ปานกลาง

3.41 – 4.20 หมายถึง ค่อนข้างบ่อย

4.21 – 5.00 หมายถึง เป็นประจำ

2) ด้านการจดจำสื่อรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่

1.00 – 1.80 หมายถึง ไม่เคยเลย

1.81 – 2.60 หมายถึง นานๆครั้ง

2.61 – 3.40 หมายถึง ปานกลาง

3.41 – 4.20 หมายถึง ค่อนข้างบ่อย

4.21 – 5.00 หมายถึง เป็นประจำ

3) ด้านความคิดเห็น

1.00 – 1.80 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1.81 – 2.60 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

2.61 – 3.40 หมายถึง เฉยๆ

3.41 – 4.20 หมายถึง เห็นด้วย

4.21 – 5.00 หมายถึง เห็นด้วยมาก

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จากผู้ให้บริการภายในสถานีนขนส่งผู้โดยสาร กรุงเทพฯ (หมอชิต) โดยผู้วิจัยจะอ่านแบบสอบถามให้ผู้โดยสารกรุงเทพฯ (หมอชิต) ฟัง แล้วจึงทำการลงข้อมูลในแบบสอบถาม

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และหลังจากนั้นผู้ศึกษาจะนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ใช้สถิติวิเคราะห์ด้วย สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ อัตราส่วนร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และทำการทดสอบสมมติฐานการวิจัยด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยใช้ t-test, F-test และ Chi-Square

3.6 การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลด้วยการเขียนรายงานบรรยายประกอบกับตารางข้อมูล